

„Църковен Вѣстникъ“

издава всѣки петък
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни кола за всѣко
четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ —

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдлагатъ. —

Всичко, относеще се до вѣст-
ника, се праща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявления се плаща на първи
пътъ по 20 ст. на редъ съ
гармондъ, за всѣко повторени
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — рѣкописи за седмично
издание не се повръщатъ.

Съдържание

По прѣдложението на архиепископъ Менини.
Сборътъ на народнитѣ учители. — Д-ръ Стеф. Цанковъ.
Религиозно-нравствено възпитание въ училището Хр. Д. Поповъ.
Скрѣбна немарливостъ. — Д. М.
Едно писмо отъ Чирпанъ — М. Марковъ.
Положението на жената въ обществото — Св. Г. Р.
Църковна и обществена лѣтопись:
1. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.
2. Външенъ отдѣлъ.
Обявления.

По прѣдложението на архиепископъ Менини.*)

Въ послѣднитѣ броеве на Ц. Вѣстникъ ние приведохме отъ официални документи свѣдѣния за живота, поведението и свещенослужителската дѣятелностъ на католишкитѣ домини въ Свищовско. Документитѣ, както се знае, сж цѣла редица: а) отъ прошения на самитѣ християни — католици до: Н. Събрание, М-вото на Изповѣданията, Свищ. Окр. Управление, Търнов. Митрополия, Св. Синодъ; до католишкитѣ владици въ Никополъ и Пловдивъ; до кардинала Ледоховски; б) отъ рѣшение на Русен. окр. Сждъ; в) отъ рапорти на комисии, изпращани на мѣстото отъ М-вото на Изповѣданията. Въ това множество на документи прѣвъ дългъ редъ години все една мисль се носи, все единъ духъ вѣе: християнитѣ се оплакватъ отъ своето духовенство, че то най-злѣ изпѣлнява длъжноститѣ си, нѣщо, което и сждебното рѣшение на Русен. Окр. Сждъ, както и рапортитѣ на анкетнитѣ комисии напълно потвърдяватъ.

При подобна атестация не остава мѣсто ни за най-малко съмнѣние върху съставеното отдавна у народа ни убѣждение, че „папишаштъ“ е злъ врагъ на Българския народъ и на Църквата му толкозъ, колкото е злъ врагъ на домашното благосъстояние и на духовната просвѣта на злочестницитѣ българи, изпаднали подъ негови грижи.

За да види любопитниятъ читателъ, че вършеното отъ доминитѣ въ България не е по изключение, а наопаки, че е по система, каквато папството отъ вѣкове си е съставило, отъ една страна, а отъ друга, за да види върху какво почива главенството

на Папата, съ което и насъ примамватъ ние ще се позовемъ на оцѣнката, която е далъ за папството единъ католикъ, когото никой не може обвини въ благосклонностъ къмъ Православната Църква, защото той цѣлия си животъ прѣкара като най-яръ католикъ. Ще приведемъ тукъ откъслечи отъ рѣчта, която извѣстниятъ Дяковачки епископъ Щросмайеръ произнесе прѣвъ 1870 г. въ Ватиканъ прѣдъ лицето на самия папа Пий IX, въ присѣтствието на стотини кардинали, архиепископи, епископи и други папски сановници, на тържественния сборъ, свиканъ нарочно да прогласи, че *папитѣ били непогрѣшими*.

„Обзетъ отъ отговорностъ прѣдъ Бога, азъ дълбоко вникнахъ въ писанията на Вехтия и Новия Заветъ и си задавамъ питане къмъ тѣзи драгоценни паметници: св. Папа, който сега тукъ прѣдсѣдателствува, наистина ли е наследникъ апостолъ Петровъ, намѣстникъ Христовъ и непогрѣшимъ учител на св. Църква?“

„Като прочетохъ Св. Писание най-внимателно, не срѣгнахъ ни въ една глава, ни въ единъ редъ да се говори, че Христосъ е далъ на св. Петра първенство надъ другитѣ апостоли, които сж били равни. Ако Симонъ Петъръ бѣше такъвъ, какъвто считаме Неговото Светѣйшество Пия IX, то чудно е, защо И. Христосъ при отиването си при Бога Отца, не е казалъ на другитѣ апостоли: „Слушайте Симона Петра, както слушате Мене“: Азъ го назначавамъ за свой намѣстникъ тукъ на земята“. И. Христосъ не само не е казалъ това, а дори е обѣщавалъ на всички апостоли прѣстолъ, за да сждятъ дванадесетѣхъ Израилеви колѣна. При това нийдѣ не е споменалъ, че единъ прѣстолъ ще бѣде надъ другитѣ и че този прѣстолъ ще бѣде Петровиятъ. Отъ това омѣлчаване на Христа можемъ да заключимъ, че Той е нѣмалъ намѣрение да постави Петра за по-горенъ и за върховенъ надъ другитѣ апостоли.

„И. Христосъ запрѣтилъ на Петра и на другитѣ апостоли да господствуватъ единъ надъ другъ и да иматъ власть и сила, каквото езическитѣ царе (Лука 22—24). Писанието свидѣтелствува, че самъ Петъръ не знаелъ да има по-горня власть, защото другарятъ му Иоаннъ го проводилъ въ Самария да проповѣдва Христовото учение. Въ Иерусалимъ билъ свиканъ сборъ, който да разгледа нѣкои възникнали недоразумѣния. Сборътъ билъ свиканъ отъ апостолъ Иакова, и отъ него билъ прѣдсѣдателствуванъ, а апостолъ Петъръ само присѣтствувалъ“.

„Като учимъ, че Църквата е основана на св. Петра,

*) Вижъ брой 26.

ние противорѣчимъ на ап. Павла, който въ посланията си, пращани до разни общини, не споменува за първенството на Петра. Ако токова е имало, то апостолъ Павелъ безъ друго щѣше да знае и щѣше да го спомене“.

„Ако ап. Петъръ е билъ Христовъ замѣстникъ както ние трѣбимъ, то самъ щѣше да знае това и поне веднѣжъ щѣше да дѣйствува като глава (папа). Обаче той не е дѣйствувалъ като папа нито на Иерусалимския съборъ, нито на Антиохийския; не е отбѣлѣжилъ това и въ двѣтъ си писма до Църквата“.

„Ако признаете непогрѣшимостта на папитъ и същевременно озаконите това, то необходимо е да докажете, което е абсолютно невъзможно, че папитъ никога не сж грѣшили, нито единъ другиму сж противорѣчили; или пъкъ, ако това сторите, прѣдварително трѣбва да явите, че го струвате въ името на Духа Светаго, който ви е заповѣдалъ да признаете, че непогрѣшимостта на папата захваща отъ 1870 г. Ако приемемъ догмата на непогрѣшимостта, нашитъ противници ще се нахвърлятъ върху ни съ по-голяма яростъ, защото иматъ на рѣцѣ историята, а ние не разполагаме съ нищо, съ което да се опълчимъ срѣщу тѣхъ. Какво ще имъ възразимъ, ако тѣ разкриятъ всички беззакония на римскитъ епископи отъ врѣмето на Линъ та дори до Н. С. Пия IX?“

„Възможно ли е папата, който има въ Ватиканъ фабрика за пари, да бѣде вдъхновенъ отъ Духа Светаго? — Папа (тефанъ XI заповѣдалъ да изкопаятъ умрѣлия Формоза, облеченъ въ папски одежди, и да го хвърлятъ въ р. Тибъръ, подиръ като му отрѣзали прѣститѣ на рѣката, съ които благославялъ. И защо това? — Защото се говорѣло, че Формоза билъ незаконно роденъ и билъ безбожникъ. А по-послѣ същия тогози Стефана отровили и хвърлили въ рѣката“.

„Чутовний Бароний, като говори за Иоанна XII, синъ на папа Сергия, който ималъ за съложница Мариа, казва: св. Църква, Римската, страшно е осрамена съ този изродъ“. Иоаннъ XII (966), когото любовницитѣ му избрали за папа на 18 годишна възраст, не е билъ по-добъръ отъ другитѣ. Жално ми е, че съмъ принуденъ да откривамъ толкова нечисти и срамни дѣла, и за това ще прѣмълча за папа Александра VI, който едновременно е билъ баща и любовникъ на Лукреция. Не ще засѣгамъ раздора, съ който е осрамо ена Църквата, когато на прѣстола се намираха по двама или трима папи. Ще попитамъ: кой отъ тѣхъ него врѣме е билъ законниятъ папа?“

„Провѣзгласите ли сегашния папа за непогрѣшимъ, длъжни сте да признаете за такива всички негови прѣдшественици. Ала можете ли стори това, когато историята свидѣтелствува, че много отъ папитѣ твърдѣ често и грозно сж грѣшили? Можете ли твърди, че сж били Христови замѣстници таквизито папи: ненаситници, убийци, блудници и симонисти? Ако, братя, извършите този позоръ, ще рѣче да прѣдадете Христа; това е равностойно да хвърлите камъкъ върху лицето на Исуса (шумъ въ събора: „долу отъ трибуната! Запушете му устата!“).

„Викайте, почитаеми братя, срѣщу ми, колкото можете; наричайте ме безвѣрникъ и какъвто желаете; ала много по-добъръ щѣше бѣде да прѣтеглите думитѣ и доказателствата ми съ кѣпонитѣ на истината и чистата съвѣсть“.

„Всички съврѣменници на папа Иоанна XII го

обвинявали, че водилъ най-безнравственъ животъ, сношавалъ се съ най-близкитѣ си сродници, хулѣлъ вѣрата, никога не се кръстѣлъ, пиянствувалъ, рѣкополагалъ диякони и свещеници, — срамъ ме е да кажа гдѣ, — въ обори. Веднѣжъ продалъ епископския санъ на деветъ годишно момче. Дворецътъ му билъ пълненъ съ похабени жени. Честнитѣ жени, отъ страхъ да не бѣдатъ поругани, не ходили въ Римъ; църквитѣ се обърнали на развалини; дори и покривътъ на църквата св. Петъръ билъ напустенъ: прѣзъ него капѣло въ врѣме на дъждъ. Иоаннъ XIII билъ одушенъ въ тъмницата; Бенедиктъ VI билъ удавенъ; Бонифаций VI уморилъ отъ гладъ съперника си Иоанна XIV, а наскоро самъ билъ отровенъ, и голиятъ му трупъ билъ хвърленъ, а разярената тълпа го разкъсала. Григорий V заповѣдалъ да отрѣжатъ на Иоанна XVI носа и езика, да му извадатъ очитѣ, и, слѣдъ като тълпата се надругала на злочестника, послѣдниятъ билъ хвърленъ въ тъмницата.“

„Бивали сж врѣмена, когато папскитъ прѣстоли прѣзъ дълги години се е намиралъ въ рѣцѣтъ на фаворитки и слугини. Ала при всичкото разнообразие на лицата, що сж заемали този прѣстолъ, се забѣлѣзва една обща черта, — огненъ стрѣмежъ да се достигне свѣтска власть. За постигане тази цѣль, всички папи безъ изключение не сж пощадили нищо.

Намираме за излишно по-надълго да се простираме: *) приведеното дотукъ е прѣдоста, за да охарактеризира папството и произхода на неговата власть. За неизлишно, обаче, считаме да отбѣлѣжимъ, че този обвинителенъ актъ биде изказанъ въ присѣствие на стотини високи сановници лично прѣдъ Пия IX отъ единъ бѣлѣжитъ прелатъ на Католическата Църква, който остана на епископската си катедра отпослѣ още прѣзъ 35 години, до самата си смъртъ. Макарь съборътъ, състоящъ въ мнозинството си отъ раболѣпни и малодушни лица, да призна папитѣ за непогрѣшими; обаче, пламенната рѣчь на Щросмайера остана въ пълната си сила и жигоса съ бѣлѣга на позора и миналото на папството и бѣдещето му. Въ мощния гласъ на този дивенъ и смѣлъ славянинъ (Щросмайера) имаше нѣщо и злокобно за бѣдещето величие и сила на папството. Напоечно съ гнилежъ и смрадъ, прѣтоварено съ прѣстѣпления, които новото врѣме нито търпи, нито извинява, Папството не взе урокъ отъ миналото, не внесе нищо ново въ себе си и днесъ се тресе на основитѣ си. Лишено отъ свѣтската власть, то не взе урокъ: то не съумѣ да влѣзе въ ролята на духовно учреждение и, като се избави отъ пороцитѣ и слабоститѣ на миналото, да застане на подобающата му висота. Обаче и свѣтътъ не е вече напръжниятъ: онова, що въ днитѣ на събора за непогрѣшимостта на папата бѣше само думи, днесъ е вече дѣло. Франция, която бѣше единъ отъ най-якитѣ стѣлбове

*) Любопытниятъ читателъ може да прочете наскоро издѣлата книжка „Ланската непогрѣшимостъ“ отъ свещеникъ г. Д. Карагъзовъ, макаръ езикътъ ѝ да е слабъ и граматич. и почитнитѣ грѣшки да избилствуватъ.

на папството въ течение на редъ вѣкове, днесъ му извърща гърбъ. Както отива, скоро примѣрътъ ѝ ще послѣдватъ и други народи. При подобни погроми може ли България посимъ сега да подложи вратъ на охуленото и прѣзирано отъ самитѣ му чада папство — оная България, която пое дни добръ известни причини отъ хиляда години насамъ честито е избѣгвала всички примки на сжщото това папство?

Подиръ като се знае у насъ всичко, за което въ нѣколко броя на вѣстника си накратко говорихме, да дожажда единъ католишки епископъ, живѣлъ $\frac{1}{4}$ вѣкъ въ България, да ни прѣдлага да сме пожертвовали самостоятелността на нашата народна Църква, за да сме добиели главенството на описания по-горѣ Папа, това може да свидѣтельствува само за едно, а именно, че Архиеп. Менини върви по стѣпките и ламти за участвата на своя злополученъ братъ Формоза, който въ днитѣ на Благовѣрнаго царъ Бориса биде изгоненъ изъ България съ цѣлото му духовенство.

Ще продължимъ.

Сѣборътъ на народнитѣ учители

Въ послѣднитѣ дни отъ юний и първитѣ на юлий т. г. София бѣ прѣпълнена съ народни учители. На 2 юлий бѣ откритъ и учителскиятъ сѣборъ. На сѣбора присѣдствуваха около 3,000 души; — както виждаде, достатъчно почтено число. Кое тѣй силно тикаше учителитѣ да прѣдприематъ такава обща, задружна акция? Кой бѣше импулсътъ на това учителско движение за къмъ София?

Поставяни бѣха на тоя учителски сѣборъ четири главни точки за разглеждане: 1) Материалното положение на учителя, 2) автономията на училището, 3) издръжката на училището и 4) задължителността и безплатността на обучението. Не може да се откаже, че първата точка бѣ и централниятъ въпросъ, който движеше учителитѣ къмъ София и който най-вече ги живо задѣваше. Разбира се, съ това азъ съвсѣмъ не искамъ да кажа, че само тоя въпросъ е вълнувалъ придошлото въ София учителство. Но както самото учителство го поставяше на пръвъ планъ — такова заемаше той и въ двигателнитѣ причини за събиранieto на станалия учителски сѣборъ. Трѣбва да се отдаде прѣди всичко справедливостъ, че нашето народно учителство не твърдѣ добръ се заплаща. Даже прави впечатление, че материалното му положение е лошо и непоносимо, че народното учителство живѣе въ мизерия. А при такива материални условия, естествено е, нашето учителство да бива спъвано въ професионалната си и обществена дѣйностъ. Ние не можемъ да не признаемъ, че всѣки общественъ дѣецъ, поставенъ отъ държавата да върши една колкото деликатна, толкова и важна работа, трѣбва да бѣде и поприлично, по добръ материално поставенъ. Същото трѣбва да се каже и за народното учителство. Еднажъ се признава, че нашето народно учителство се възнаграждава не твърдѣ добръ, то трѣбва да се положатъ и всички

възможни усилия за подобрѣнието на материалното му положение и за това, акцията на народното учителство: да подчъртае лошото си материално положение, не е за осъждане. Защото съ тая акция се искаше не свѣрхъ достатъчното, а се цѣляше да се изтъкне недостатъчното. А щѣ ми се сжщо да вѣрвамъ, че нашето учителство, каквото инакъ и да бѣде то, не е още трѣгнало по егоистични материалистически пътеки.

И вториятъ въпросъ — автономията на училището — бѣ въпросъ на мѣстото си. Разбира се, че и тукъ не трѣбва да се изпуска изъ прѣдъ видъ разликата между онова, което би трѣбвало да бѣде и онова, което може да бѣде. Ала въ всѣки случай, напослѣдъкъ условията се тѣй стичатъ, че едно по близко участие и заинтересованостъ на обществото и народа ни въ нашитѣ училищни работи би било повече отъ желателно.

Сжщо и издръжката на училището, и задължителността и безплатността на обучението бѣха въпроси отъ твърдѣ важенъ характеръ за българската бѣднина. И добръ става, че тия въпроси се раздрѣнкватъ, че се указва на равата и се иска лѣкуването ѝ.

Собствено, по-голѣмата частъ отъ всичкитѣ тия въпроси има строго гѣжданственъ и държавнически характеръ. Азъ се изказвамъ само върху общитѣ положения, които намирамъ за добри и полезни, като при това се въздържамъ да изказвамъ каквито и да било мнѣния по наврѣменостъта или удобоизпълнимостъта имъ отъ политическо-държавно гледище.

По това имаме прѣдставители на държавата и такива на гѣжданствено-политическата мисль. Ала при всичкото си желание да не зачеквамъ тая страна на въпроса — като не компетентенъ по нея, азъ все пакъ искамъ да дамъ изразъ на странното впечатление, което минапра ви досѣжно това учителскиятъ сѣборъ. Както прѣзъ врѣме на прѣвнiята, тѣй и въ резолюциитѣ, учителството искаше да съчете двѣ несъчетаемости. Отъ една страна (по общия духъ сждено) учителството осъжда държавата съ най остри думи, отнема ѝ всички права (дадени ѝ отъ народното прѣдставителство) по училищнитѣ въпроси и всичко иска да се отдаде на автономната община, а отъ друга — възлага на държавата всевъзможни императивни почти задължения. Тука безспорно има два принципа: принципътъ на радикално демократизиране (обездържавничване), и на широко-социалистическо поддържавничване. Нашето учителство се ползува ту отъ единия, ту отъ другия принципъ — споредъ както „изнася“. А туй, на всѣки случай, е една принципална непослѣдователностъ, която отъ чисто идеологическо гледище компрометира принципния погледъ на нашето учителство по третиранитѣ въпроси.

Туй поне водачитѣ трѣбваше да съобразятъ, ако наистина искаха да прѣдставятъ учителството като „закръглено обществено-професионално цѣло“.

Туй за проявената идеологична неджавостъ на манифестиралото се (въ ораторитѣ си) учителство.

Но народното учителство — да си изповѣдамъ — ми направи едно страшно одручающе впечатление и отъ друго едно гледище. А именно. За всѣки по-дълбокъ наблюдател не е можало да избѣгне изъ очи, че болшинството на дошлитѣ 3—4,000 учители е социалистическо. Азъ съ мнозина учители говорихъ — и никой отъ тѣхъ не отказа това. Па и шумно оржбоплѣсканитѣ

рѣчи на главнитѣ оратори, които говорѣха за „отвратителността“ на днешната наредба, за „сринването“ и отъ основи и пр. и пр. — сочатъ на сѣщото. Естествено, менъ, като теологъ, не интересува туй обстоятелство, че учителитѣ, като граждани, принадлежатъ на тая или оная социална или политическа партия, та било и на социалистическата. Това е тѣхно дѣло и дѣло на държавата, до колкото тая послѣдната се интересува отъ учителитѣ, като отъ *свои съвѣстни и върни* чиновници. Ако констатирамъ, че болшинството на дошлитѣ на учителския съборъ учители е социалистическо, то това го правя само за това, защото у насъ всѣки социалистъ го счита за партийна обязанка да бѣде и антирелигиозенъ. И слѣдователно, — учителитѣ, явили се на учителския съборъ, въ болшинството си сѣ антирелигиозни, или най-малко нерелигиозни. Това, струва ми се, е за всѣки ясно. А особено се манифестира антирелигиозността на учителитѣ, когато прѣдставителтъ на социал-демократическата партия говорѣше за желаемата безрелигиозност на нашето народно училище, а залата ехтѣше отъ ржкоплѣскания. Подобро доказателство отъ това, струва ми се, е излишно.

Съ тоя си съборъ нашето учителство дойде да потвърди, че то е противъ религията въ и вънъ отъ училището, дойде да потвърди страшната мѣлва, че *въ религиозно-нравственото възпитание на младежта* ни въ нашитѣ училища ние българскитѣ бащи и майки, *не можемъ да имаме нравственото доверие въ нашето основно учителство.*

Най-послѣ, съ тоя си съборъ учителството потвърди и друга една грозна за него и насъ истина: че то е далечъ отъ *нброда*; че нашето учителство не тачи и не любя народното, че то прѣстава да бѣде *народно* учителство, когато не разбира и не цѣни българската народна свѣсь, а се храни, както доплѣтно забѣлѣза единъ гостъ на събора, — съ опасни фантазии.

Ето грознитѣ и собствено най-сѣщественитѣ резултати отъ учителския съборъ за обществото.

Нашето учителство съ тоя съборъ се обрисова не само въ материално, но и въ душевно отношение.

Оставатъ да заговорятъ бацитѣ и майкитѣ, обществото и държавата, ако поне отъ малко-малко съзнаватъ, че учителскиятъ въпросъ е не само занаятчийски, но и общественъ въпросъ отъ сѣдбоносенъ за българщината характеръ.

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Религиозно-нравствено възпитание въ училищата.

Нашето младо общество при своето интелектуално развитие въ настоящия моментъ прѣживѣва единъ остъръ кризисъ. Подъ влияние на европейската литература, по-голяма частъ отъ интелгенцията си сформирала такива възгледи и убѣждения, които иматъ за крайна цѣль окончателното разрушение на всички институти, върху които почива религиозно-нравственото възпитание.

За запазване отъ това зло трѣбва усилена борба. А въ това отношение важна роля трѣбва да играе учителтъ, а послѣ интелгентното общество, което изразява своитѣ възгледи чрѣзъ печата. Значи, въпросътъ за възпитателната цѣль въ училищата не трѣбва да

бѣде нѣкакъвъ си партиенъ, съсловенъ, или най-послѣ споредъ духа на режима. Той е въпросъ, който интересува държавата, и той е лжчъ отъ българската държавна творческа мисль. Така гледанъ, въпросътъ не трѣбва да се оцѣнява отъ тѣсно субективно гледище. Интереситѣ и цѣлитѣ на държавата стоятъ най-високо, защото обематъ всички високи и идеални стремления на народа. Въ очитѣ на държавата училищата сѣ единъ мощенъ факторъ. Днесъ всички културни народи признаватъ, че училищата не само учатъ, но и възпитаватъ. Значи тукъ дѣцата трѣбва не само да се учатъ, но и да се възпитаватъ. Училищата работятъ върху ума и сърдцето на дѣцата да ги подготви като добри работници на държавата. Дѣцата почватъ учението и възпитанието си въ бащината си къща: първитѣ етически и философски познания за свѣта тѣ добиватъ отъ майкитѣ си. Училищата трѣбва да продължатъ работата на къщата: тѣ трѣбва да работятъ съ още по-силени грижи и скрупулностъ върху ума и сърдцето на дѣцата и да ги подигни много по високо въ чистъ религиозенъ нравственъ духъ, за да може въ това отношение нашиятъ народъ да бѣде честитъ.

А въ това отношение народътъ ни страда отъ липса отъ нравствена възпитателна култура. Възпитанието е занамарено, и се извратило, обърнало се въ образование, възпитаницитѣ се прѣвърнали въ ученици, а възпитанието се замѣнило съ надзоръ и дисциплина; самото пѣкъ умствено развитие се обърнало въ гимнастика на ума. Учебнитѣ прѣдмети взели характеръ на умствено затпяване. Учителитѣ съ особни социални и антирелигиозни убѣждения прѣскатъ мравя на заблужденията си и развращаватъ невинната младежъ. Истинското духовно развитие се обърнало въ развитие на ума, т. е. въ гимнастика на ума, което и прави човѣка софистъ, жестокъ, користенъ и др.; способностъ да формулира умственитѣ фикции, а въ сѣщо врѣме да не вижда истината и да не чува правдата! По такъвъ начинъ хладниятъ умъ е лишенъ отъ дълбока проникателна мисль. Ето защо, вмѣсто да блѣщатъ съ външната си култура, нашитѣ училища трѣбва да култивиратъ душата на ученицитѣ; и потакъвъ начинъ високообразованиятъ ще бѣде разсадникъ не само на просвѣщението но и на религиозно-нравствено възпитание у народа. Само тогава дълбоката религиозностъ, любовта къмъ отечеството, просвѣщението и труда въ полза на ближния, ще съставляватъ отличителнитѣ чѣрти въ възпитано общество. Нравственото възпитание на единъ народъ има всемирно значение. А всичко това се дължи на добръ и разумно нагласенитѣ отъ Народното просвѣщение училища, които да възпитаватъ религиозно-нравствено, т. е. учителъ на народа трѣбва да бѣде тозъ, който е религиозенъ, съ високъ моралъ. Ето това е принципа за благоустройството на всѣка страна!

И докато не се разбере туй отъ насъ, ние не ще се отървемъ нито отъ нравственитѣ, нито отъ физическитѣ болки, отъ които всѣки у насъ малко или много страда. И тава, за да се подобрятъ и да се развиятъ нравственитѣ качества въ учащия се, трѣбва учителитѣ да се обърнатъ въ възпитатели и да изпълняватъ присърдце, съ ентузиазма това велико дѣло. Но това не е достатъчно. Прѣди всичко трѣбва да се внесе въ училищата реалното разбирање на народната вѣрата да може всичко да

блѣщи ясно прѣдъ ученицитѣ; И тогава народътъ ще бѣде гордѣ, че не носи само богати теоритични знания, но че носи въ сърдцето си чисто религиозно-нравствено възпитание.

И тамо въ това отношение държавата може да се гордѣе, когато по-голямата частъ отъ народа е добрѣ възпитанъ.

Никополъ.

Хр. Д. Поповъ.

Скръбна намарливостъ.

„Който продава, разпространява или явено излага срамни ликове или печатни произведения наказва се:

съ тѣмниченъ затворъ до три мѣсеци.

Изложителтъ, или съчитателтъ на такива ликове или произведения, които се разпространяватъ, или явено излагатъ съ, негово знание, наказватъ се:

съ тѣмниченъ затворъ до шестъ мѣсеци.

Такива произведения се конфискуватъ.

(Чл. 230 отъ наказат. конъ.)

Ергенски карти!

„Срѣщу 1 левъ неупотребени марки изпрашамъ една много интересна серия младежки карти: „първата брачна нощ на младоженцитѣ“. Цани Ив. Станевъ, Русе.

(Вечерна-Поща бр. 1709—208 отъ 26 мѣй 1906 г.)

* * *

При една изпълнителна власть чиито органи сж въодушевени отъ религиозна нравственостъ въ живота си, отъ прѣданостъ къмъ службата и отъ любовъ къмъ гражданитѣ при изпълнение на длъжността си и вникватъ въ истинския духъ на законоположенията — и при най-непълния, и най-строгия, ако щете, и най-лошия законъ страната ще се управлява добрѣ и гражданитѣ нѣма да усетятъ тежкота — е казалъ единъ държавенъ мъжъ и законовѣдецъ. „Напротивъ при една изпълнителна власть, на която чиновницитѣ нехайствуватъ при прилагането на законитѣ, или ги прилагатъ по лицепрятие, нѣматъ прѣданостъ къмъ званieto си и гледатъ, не благо на обществото, а свое собствено благо — и при най-яснитѣ, най-пълнитѣ, най-либералнитѣ и най-добритѣ закони — страната щѣ бѣде злѣ управлявана, а самитѣ закони ще бѣдатъ мрътва буква, и страната ще бѣде управлявана по произволения и много закони“.

Тия мисли съдържатъ една неопровержима истина. Примѣри да посочваме — не е нужно, доволно е да се посочи на Турция, която макаръ и да има много добри закони, страната и гражданитѣ се управляватъ не по законитѣ, а по произволенията на изпълнителната власть и нейнитѣ искания, а законитѣ остоятъ мрътва буква.

Отъ всичкитѣ страни на живота на народитѣ, религиозно-нравственната е най-важната, защото тя е основата за единъ добъръ, здравъ и щастливъ, както общественъ, тѣй и държавенъ животъ. Ония народи, които сж зиблили своето устройство и своя животъ върху религиозно-нравствени основи, сж били най-силнитѣ и най-културнитѣ. Разпадане и упадъкъ, а по късно съвършено пропадане сж настъгвали въ живота на народитѣ само тогава, когато на мѣстото на религиозно-нравственостъ е дохаждала развала въ нравитѣ и когато

страната начинала да се управлява, не по и върху началата на религиозната нравственостъ.

Историята на всичкитѣ древни исторически народи въ Европа и Азия напълно утвърдява това. Туй утвърдява и историята на днешнитѣ европейски народи.

Законодателитѣ и държавни мъже на западнитѣ народи, като сж съзнавали прѣголямото значение и влияние на религиозната нравственостъ за крѣпкото и здраво развитие на нацията — между другитѣ законоположения, не сж забравили и такива, които да охраняватъ нравствеността въ младежта и народа. Къдѣ по строги, къдѣ по благи, нѣ всекъдѣ има законоположения срѣщу картини, рисунки, изображения и статуи, които прѣдставляватъ лица въ съблазнителни сцени или въ всеко неприлично положение, както и срѣщу всички книги и списания, въ които се описватъ такива сцени и съдържатъ въ себе си порнография. Тия мѣрки сж вземени, защото е доказано, че тия рисунки и книги много силно съдѣйствуватъ да се разклати нравствеността между народа и учащата се младежъ и сѣятъ голѣма съблазнь, която води слѣдъ себе си развратъ.

Нѣкъдѣ тия законоположения, както въ Англия, Холандия, Дания и други сж по строги, а нѣкъдѣ както Франция, Белгия и други — по лабави. Не само съ строги или съ лабави законоположения се различаватъ тия държави; тѣ се различаватъ и въ строгостта на изпълнението на тия законоположения. Въ Франция, както законоположенията тѣй и надзора за изпълнението имъ е лабавъ; въ Франция днеска изброяватъ 60 списания илюстрирани съ картини отъ тѣй наречената натуралистическа школа, въ които мъжътъ и жената сж прѣдставени въ най-леки пози, и тия списания се разпространяватъ не само въ Франция, нѣ и вънъ отъ нея въ 80 и повече хиляди екземпляри; заедно въ тия списания и картини, излизатъ и много книги съ леко и развращающе съдържание. Полицейскитѣ и съдебни власти сж затваряли очитѣ си прѣдъ тая съблазнь. Когато се видѣха грознитѣ послѣдствия отъ тоя развратъ въ депулуацията на френската нация, стреснаха се всички, и въ лицето на сенатора Беранже. попита правителството: „мисли ли то, че е врѣме, било по законодателенъ или административенъ редъ, да тури край на тая съблазнь, на тоя развратъ, който сѣе и разпространява между народа и учащата се младежъ тая разюзданостъ на литературата и пластическото изкуство?“ Интерпелацията на учения сенаторъ била одобрена отъ отъ цѣлия сенатъ, и правителството се обѣщало, че въ бѣдѣще ще бѣде по будно и по строго къмъ тия периодически списания, които съдържатъ съблазнителни картини и неморални разкази, а срѣщу излаганието на съблазнителни картини ще издаде най-строги запрѣщения. Въ Белгия къдѣто тия законоположения сж сѣщо така много лабави, прѣзъ 1902 г. се внесе и прие новъ законъ, който усилюва строгостта срѣщу разпространяването на списания и книги съ леко съблазнително съдържание и срѣщу излагание на съблазнителни картини и рисунки. Въ доклада на надлѣжкия министъръ, се четътъ такива ноучителни думи: „Безбожието и материализма, които сж обладали днешното общество, между другитѣ криви в врѣдни посоки и понятия, създадохъ и тѣй наречената натуралистическа школа въ литературата и художествата. Тия възгледи, които по-

низихъ тая литература и художество до ниското стъ пало на памфлети, родихъ оная корупция между обществото и учащата се младежъ, на която плодетъ всѣки вижда, а мнозина отъ насъ и вкусихъ“.

Въ Холандия, където законоположенията срѣщу подобни книги, списания и картини сж по строги, виждаме, че и надзора е по-строгъ. Въ 1897 год. въ гр. Амстердамъ билъ отворенъ книженъ магазинъ въ който се продавали книги и списания съ съблазнително съдържание и статуи и картини изъ натуралистическата школа съ неприлични и развратни сцени и лица въ неприлични пози. Полицията, веднага арестувала книгопродавеца, съставила нуждния актъ, затворила магазина и виновния прѣдала въ сѣдилището. Сѣдилището брѣзо рѣшило въпроса: виновния книгопродавачъ билъ осъденъ на затворъ и глоба, а всичкитъ книги, списания, картини и статуи били конфискувани и изгорени. Стойността на тия вещи възлизала на повече отъ тридесетъ хиляди лева, и имало е книги по за 20 — 30 лева, а картини по 100 — 200 лева. Въ Англия и Дания владѣе същото строго и немилостиво прѣслѣдване срѣщу подобни книги, списания и картини.

Не отъ давна четѣхме, че въ Америка, въ Чикаго, управителятъ на градската библиотека отстранилъ романа на Саянклеръ „Гжсталаци“ отъ циркуляция, защото въ него той намѣрилъ *нѣколко пасажа*, неподходящи за общо четиво. Само за нѣколко пасажа се остраива цѣлия романъ. Тѣй стои въпроса въ страни, гдѣто ржководящитъ люди, на които нацията е повѣрила сѣдбитъ на своето отечество, съзнаватъ своя високъ дългъ, за да направятъ народа си честитъ, могъщъ и мощенъ факторъ въ прогреса на челоуѣчеството.

А какъ е въ насъ?

На книга много добръ, нъ на дѣло — нищо.

Нашиятъ законодатель — а въ него се изразява волята на нацията — е съзналъ опасността отъ една нравствена корупция, заради това се стрѣмилъ да огради народа и учащата се младежъ отъ подобни книги, списания и картини, Цитираното въ началото на тая статия законоположение явно свидѣтелсува за това. Макаръ че нормата на наказанията, прѣдвидени въ туй законоположение, въ сравнение съ законоположенията въ другитъ страни и да сж по малки (въ насъ липсватъ тежкитъ глоби) все пакъ при едно ревностно изпълняване своитъ прѣки длъжности на органитъ на изпълнителната власть, злото можеше да бѣде изкоренено, толко по лесно, че то въ насъ е млада фиданка. Обаче при тая скръбна немарливостъ, тая фиданка става вече дърво, съ дълбоки корени и разклонени стебла.

Прѣлистѣте всичкитъ криминални статистически вѣдомоти, било на затворитъ или полицията; прочетѣте всичкитъ сѣдилишни свѣдѣния за разгледанитъ и свършени дѣла въ углавнитъ отдѣления — и вие ще намѣрите свѣдѣния за разнородни и разнообразни простѣпки и прѣстѣпления — само единъ родъ простѣпки нѣма да намѣрите — осъденъ писателъ, художникъ, книжаръ или разносачъ на книги, списания, картини и рисунки съ съдържание леко и съблазнително, което руши религиозната нравственостъ и разлага нацията — простѣпки, каквито визира, цитираното по-горѣ законоположение.

Понеже статистическитъ данни сж едно сигурно и вѣрно мѣрило за явленията въ живота на народитъ

и за тѣхното нравствено, политическо и икономическо състояние — то нашитъ статистически данни въ туй отношение ще прѣдставятъ третирания отъ насъ въпросъ въ най хубаво положение, т. е. че въ насъ нѣма никакви книги и списания съ леко неподходяще за общо четиво съдържание; картини, рисунки и статуи съ мъжки и женски лица въ съблазнителни и развращавающи пози не се знаятъ и познаватъ въ България, за българската младежъ.

А туй дѣйствително ли е така? Вѣрно ли ще бѣде заключението? Идѣте въ коя щете кръчма, берберица и кафене и вие ще видите картини съ мъжки и женски лица въ най-неприлични пози и съблазнителни сцени; поспрѣте се при изложенитъ по улицилъ картини, които се продаватъ отъ разни лица; идѣте и въ книжарницитъ ни — и влѣзѣте дори и въ нашитъ училищни салони — на всѣкъдѣ ще срѣщнете такива картини, рисунки и статуи, които сж произведение на натуралистическата школа; най-сетнѣ идѣте и въ нашия народенъ театръ — и тамо ще видите съблазнителни и развращающи младежъта ни сцени (за което се и писа вече). А като образецъ, до колко нашата полиция гледа прѣзъ прѣсти, доказва и обявлението отъ Русе, което е изложено въ началото на статията, въ което явно и безъ никакъвъ страхъ единъ господинъ кани публиката да си достави отъ него ергенски карти. И туй обявление се печати многократно въ единъ вѣстникъ, който отива и по селата. Господинъ продавачътъ, колкото и да е виновенъ прѣдъ закона — ние едва ли бихме го осѣдили. Той е търговецъ и гледа да извади повече печалба; той е позналъ настроението на младежъта и ето че ѝ прѣдлага стока споредъ вкуса ѝ. Нъ че тая стока той трови духа на тая младежъ и сѣе корупция — за това той едва ли и мисли. А защо и да мисли, когато други, които сж поставени да бдятъ за туй нѣщо, нехатъ. А да бѣше до сега осъденъ нѣкой за прѣдлагане и продаване на такива „ергенски карти“, щѣше ли той да се осмѣли да върти трговия съ такава срамна стока?

Не; въросътъ, за който е рѣчь е отъ голѣмо значение и не трѣбва нашитъ управители и държавни мъже да показватъ такова равнодушие. Законоположението съществува; само министърътъ на полицията и тоя на правосѣдието трѣбва да напомнятъ на своитъ подведомствени органи за тоя 230 членъ отъ наказателния законъ и настоятъ да бѣде той приляганъ въ всичката вискателностъ и строгостъ и съ пълнѣйше нелицеприятие.

Религиозната нравственостъ прави народитъ крѣпки, силни ѝ жизнедѣятелни, а корупцията трови, събаря и унищожава. Като младъ още народъ, ние можемъ много лесно да се подадемъ на развалата — историята и потомството ще бѣдатъ благодарни и ще произнасятъ съ признателностъ имената на ония държавни мъже, които, като управници, сж сумѣли да го запазятъ отъ тая развала.

Д. М.

Едно писмо отъ Чирпанъ.

По поводъ на една статия въ Ц. В. за католическата пропаганда въ насъ, единъ благочестивъ християнинъ отъ гр. Чирпанъ е изпратилъ въ редакцията едно

писмо, чието обнародване е закъснѣло поради многото натрупания материялъ. Речениятъ благочестивъ християнинъ, като се усъмнилъ, че писмото му нѣма да бѣде обнародвано, пише ни повторно едно писмо, съ което ни упрѣква, че сме помѣстили други статии съ друго съдържание, а такива, въ които се изнасятъ недѣжитѣ на сѣмото наше духовенство, сме отхвъртали.

За успокоение на тоя добъръ християнинъ, ние му явяваме: недѣжитѣ въ нашия черковно-духовенъ животъ съставляватъ най-голъмата грижа на Църквата, защото ако нашитѣ свещеници сж недѣжни, какъ ще могатъ да цѣрятъ недѣжитѣ на другитѣ? Нѣма ли да се сбѣднатъ думитѣ на Спасителя: „Враче, изцѣри по напрѣдъ себе си!“ Ето защо явленията и случкитѣ, които посочватъ нѣкъдѣ нѣкакъвъ недѣгъ, не само се не криятъ, въ изнасятъ съ готовность, защото само познатитѣ недѣжи могатъ да бѣдѣтъ лѣкувани, а скрититѣ и по тайнитѣ ще отвлѣкѣтъ страдалеца въ гроба.

Ето писмото:

Господине редакторе,

По поводъ на статията, „Католическата пропаганда въ насъ“ отъ Д. М. ми дойде на умъ да ви пиша: не само католическа и протестанска, нъ ако бѣше възможно ¹⁾ щяхме да извикаме и будиска. Защото тези пропаганди сж дошли у насъ и развиватъ трескава деятельность, а пкъъ нашето духовенство като че някоя магия му е направилъ и саде дреми и нищо не върши. Но ще каже, та какво да прави? Ето какво. Во църква, гледаме, много малко хора посещаватъ църквата; той — свещеникътъ треба поне въ месеца, или въ двата, да посещава домовете на енорияшите си и да ги съветва да дохождатъ на църква; още той — свещеника треба да знае въ енорията му, въ коя къща, колко души живѣятъ, и каква слога иматъ по между си; какво отношение иматъ: синъ къмъ бащата, или снахата къмъ свежървата, или дъщеря къмъ майка, или братъ къмъ брата. И като угади, че некаде има скарвание по между имъ, той най напредъ треба да влиза и ги помирява, като имъ внуши, че християнството е основано на любовта и ги убеди да се помиратъ: „аще изсхънетъ любовь, умножится беззаконие“. Ние сме станали една развалена каша, и то Богъ да ни е на помощ. Протестантина ни казва едно; социалиста ни казва, че това божество било едно воображение въ ума на человетецете, или то било една фантазия, а пкъъ свещеника нищо не ни казва — само едно сухо четение и пеение въ църквата и нищо повече. Хората се запретнале съ двете рѣце и събарятъ това, което се градило съ години, а то — духовенството, гледа отъ далече и нищо не върши. Тези неща приличатъ на единъ зеленчукъ посятъ въ градината ни, и като отъ некаде поникналъ и буренъ помежду сятото, ако се не окопае, той — буренътъ ще го задуши и нищо нѣма да стане. Тѣй е днесъ съ насъ. Учителя стои далече отъ народа; още по далече стои духовенството. И тѣй енорияшите му си състави такова понятие за религията, че сичкото било праздно. Кой е ходилъ на оня святъ и е дошелъ да ни каже, какво е и какво не е. Има хора у насъ, които еднажъ въ годината ходи на църква за причастие и повече, какво е това църква незнае; има другъ сортъ,

които до десетъ години никакъ не е посещавалъ църквата, нито причастие земалъ, и той е православенъ християнинъ. Тука у насъ се счита православенъ само еднажъ въ годината като дойде да земе причастие и той е цялъ православенъ, но той пиянствувалъ, крадялъ, лъжялъ, кълнялъ се лъжливо, работи въ свята неделя и въ други празници установени отъ църквата — затова няма никой нищо да му каже. Само като му се роди дете и го донесятъ на църква и го кръстятъ, или ако умре и да повнка попа да го онее, или ако ще се жени, дойде на църква и се венчае и той е цялъ православенъ. Но следъ като се задоми, дали посещава църквата, за това няма никой да го търси. Ето затова, г-не редакторе, и това, което имаме, ще го изгубимъ; ний приличаме на някой богатски синъ, който, останало отъ баща му, нъ той наследника, като незнае, какъ е печелено, много бърже го прахосва.

Но съ протестантите и католиците не е тѣй. Католическия патеръ е длъженъ всякой месецъ да посещава доматъ на свoitѣ пасоми — билъ той богатъ, или сиромасъ — и имъ дава някои наставления и опѣтвания по религията и тѣй посещаватъ редовно църквата си, не само въ празникъ, но и въ делникъ, и тѣй си държи стадото въ купъ. Тѣй сжщо и протестанския пасторъ, макаръ и да има нѣколко крастави протестанти, щомъ съгледа, че някой почне да страни отъ събранieto имъ, веднага отива да го търси дома му, да види: дали е боленъ или се съмнилъ нѣщо и по скоро го убеждава и го вкара въ кошарата си.

Правете сравнение съ чюдитѣ пропаганди и насъ. Затова казахъ, че ако имаше и будисти, и тяхъ бихме извикали.

М. Марковъ.

Макаръ, че упрецитѣ на добрия християнинъ Маркова и да не могатъ да засѣгнатъ цѣлото ни духовенство, защото, знаемъ положително, повечето отъ духовенството сж такива свещеници, каквито иска той; нъ все пакъ може би той е съзрѣлъ и такива, които страдаятъ отъ недѣга който ни се посочва. Тѣй или инакъ, тия редове изнасятъ една болка, която само нашето духовенство може да изцѣри, и ние като даваме мѣсто на туй писмо, правимъ го съ пълно убѣждение, че то ще послужи за издигане на мнозина. Редак.

Положението на жената въ обществото.

Отъ Св. Г. Р.

(Продължение отъ бр. 26).

Старитѣ човѣшки общества сж били поставени на основа различна отъ тази на днешнитѣ. Всѣкой членъ, съ раждането си още е завземалъ извѣстно положение въ обществото и най-строго му било запрѣтено да промѣни това си положение. Сжществувало е мнѣние: както извѣстни хора се раждатъ бѣли, или черни и не могатъ да промѣнятъ тази си особность, тѣй сжщо е съвършено естествено, щото едни да се раждатъ като свободни граждани, съ всичкитѣ си права, а други като роби, безъ всѣкакви права. Самичкъ Аристотель, който толкова е принесълъ на човѣшката мисль, е изповѣдалъ, безъ ни най малко колебание, какво хората иматъ

¹⁾ Ние печатаме писмото буквално, както е написано.

двойка природа: свободна и робска; че гърцитѣ иматъ свободна, а всички останали „варварски“ народи — робска природа.

Много вѣкове сж прѣлѣтели до като човѣкъ се е опиталъ да запита: дали робство, въ каквато и да е форма е абсолютно нужно? И макъръ и стонческата философия да е проповѣдвала, какво свободнитѣ хора трѣбва да иматъ прѣдъ видъ робитѣ, тепърва когато християнството се е утвърдило, *въпросътъ за робството на мжжския полъ* е туренъ на дневенъ редъ и отъ тогава никой не се е осмѣлявалъ да се противопостави теоритически на истината, че всѣки човѣкъ е свободно същество, което може да се наслаждава изцѣло на даденала му отъ Твореца свобода, дотолкова, доколкото му позволяватъ неговото развитие и душевни способности. И християнската Църква всѣкога е имала поборници за тази теория, ако и да я е подържала съ вѣкове. Сега вече се счита за свършенъ фактъ, че робство на мжжския полъ, въ християнския миръ не съществува и, че то християнството най-много е спомогнало да се подобри участието на човѣцитѣ, въ това отношение.

И жената отъ самото начало, па и прѣвъ всичкитѣ вѣкове е стояла въ зависимостъ отъ мжжа и толкова унижена и подчинена, щото съ първо може да се каже, че е била робиня на мжжа си и тѣломъ и духомъ. Не стига, че е била безправна личностъ прѣвъ всичкитѣ фази на живота си, но почти никакво възпитание не е получавала, или пъкъ, ако е имала такова, то е било рабско, па за това тя и дѣцата си е готвила за роби въ обществото. Не е имала право на никакво самостоятелно прѣдприятие и работа. Трѣбвало е да се подчинява на законитѣ, безъ обаче да има право да издава такива; трѣбвало е да понася всѣкакви присѣди, обаче нѣмала е право да сѣди нѣкого. Жената не е можала да бѣде свидѣтель и опекунъ, нито пъкъ клѣтвата ѝ е имала нѣкакво значение, ако мжжътъ ѝ не ѝ е давалъ за това одобриенето си. Жената, въобще, не можала да заеме никаква длъжностъ, която е бивала свързана съ почести. Тя винъги е бивала считана за непълнолѣтна и се е цѣнила като нѣщо, докато му се „наситятъ“. Затова, имено, и всичката ѝ грижа и старание се свеждали въ това, какъ да разхубави лицето си и украси облѣклото си, така че, съ това да очаровае и увлича; ала пъкъ затова, когато е загубвала вънкашната си привлекателностъ и остарѣвала, тогава е бивала затрупвана съ камъне, изгаряна на костъръ, хвърляна въ морето, или пъкъ я вързвали за опашката на конетѣ. Ето какво е било положението на жената до християнството. Християнството е първо, което е взело и жената подъ своя защита и се е опитало да омегчи робството ѝ. То първо е дало пълна свобода на брачницитѣ, щото по взаимнъ съгласие, безъ всѣкакви заплашвания и насилствени мѣрки, а отъ чиста любовъ да встъпватъ въ бракъ, и това свое взаимно обѣщание и подаване рѣка единъ другиму, да потвърдятъ тържествено прѣдъ олтаря, въ присѣствие на свещеника и множество зрители. На това свещено мѣсто тѣ се заклѣватъ, какво всѣки отъ тѣхъ ще пази взаимната вѣрностъ, честь и съпружеска любовъ до края на живота си и, че ще възпитаватъ своитѣ дѣчица-плодътъ на своята любовъ, тѣлесно и душевно, за Славата Божия и въ християнскитѣ добродѣтели. Християнството първо е заржчало на мжжетѣ

да обичатъ женитѣ си, както тѣлото си, да живѣятъ благоразумно съ тѣхъ и да ги почитатъ като по-слабъ съсѣдъ и кашо наследници на Божията благодать, а на женитѣ: да бѣдатъ чисти, добри кжшовници, благи, покорни на мжжетѣ си и че женската красота не се състои въ вънкашността, въ плетенето на коситѣ, кичението съ злато и носенето на скжпоцѣнни дрѣхки, но въ потаенитѣ човѣкъ на сѣрдцето, украсенъ се нетлѣността на кроткъ и тихъ духъ, което е многоцѣнно прѣдъ Бога. Християнството първо се е опитало да попрѣчи на разторгването на брачницитѣ, доколкото това е възможно, като прѣпорѣчва щото, *това що Богъ съединява, човѣкъ да не разединява* и мжжътъ да обича нѣжно жена си, а нослѣдната — мжжа си, и онзи, който се раздѣля съ жена си, освѣнъ поради прѣлюбодѣяние, *сжщо прѣлюбодѣяствува*, като при това съвѣтва мжжа: *привѣрзанъ ли си къмъ жената си, не желай да се раздѣлишъ отъ нея, раздѣлилъ ли си се веднжжъ, не търси друга жена*. Християнството не е прѣнебрѣгнало и клетата вдовица, оставена на произвола на сродницитѣ си, нито е позволило щото тя да може да се завѣщае на едного отъ приятелитѣ на умрѣлия ѝ мжжъ, нито пъкъ да се изгоря върху костеръ, слѣдъ смъртта на мжжа си, но е обявило, че: *жената е гарантирана отъ закона, докато мжжътъ ѝ е живъ, ако той умре, свободна е да се ожени за когото поиска, но само въ Господа*; защото: „искамъ“, казва апостолъ Павелъ „*младитѣ вдовици да се задомватъ, да раждатъ дѣца, домъ да събиратъ и да не даватъ никакъвъ поводъ на противника да ги хули*“. Що се отнася до прѣлюбодѣяннето, за което жената отъ старо врѣме е била тѣй жестоко наказвана и за което и днесъ въ нехристиянскитѣ народи немилостиво се наказва, когато пъкъ такивато погрѣшки на мжжа, слабо, или никъкъ не се взиматъ въ внимание, християнството е първо, което чрѣвъ устата на самия Спасителъ е напомнило сериозно на мжжетѣ да обърнатъ внимание на своята чистота и моралностъ като е казалъ: „*който отъ васъ е безъ грѣхъ, той прѣвъ кека вземе камъкъ и го хвърли върху грѣшната жена*“. Християнството едноврѣмено чрѣвъ устата на Спасителя и обявило: „*който само погледне чужда жена съ желание, той вече е извършилъ въ сѣрдцето си прѣлюбодѣяние*“. То като е взело подъ своя защита цѣлата половина отъ човѣчкия родъ, прѣдписало е и правила, както по отношение на врѣмето за встъпване въ бракъ, съобразявайки се съ климатическитѣ условия и степенитѣ на сродството, тѣй и по отношение на всички други обстоятелства и поради деликатността възвишеността на брака е причислило истиятъ къмъ светитѣ таинства които, както ни е извѣстно сж седемъ.

Самитѣ патила, които жената е понасяла съ вѣкове сж били въ положение да възбудатъ съ участието на благороднитѣ сѣрдца, както и желанието да се подобри положението ѝ; тѣй че, само това е било въ състояние да подбуди и християнството да я вземе подъ закрилата си. Но, освѣнъ, това, жената още съ нѣщо е заслужила имено това и собствено задължила християнството да ѝ повърне дълга — да залегне за подобриенето на ней

ната участъ. Ако има факторъ, който е спомогналъ да се разпръснатъ християнския идеи изъ свѣта и самото християнство да се утвърди и пустне коренъ, това е безспорно, жената. На това велико поприще тѣ сж били достойни ратници. Като наченемъ още отъ ония благочестиви жени, които сж придружавали Богочовѣка на Голгота, на прѣвъ всичкитѣ вѣкове на страшнитѣ гонения за християнскитѣ идеи и идеали, женитѣ сж вземали живо участие въ тази най-велика революция свѣтовна, която се казва „разпространение на християнството“ и сж давали масови деказаторства за своята самоотверженостъ и героизмъ, докато най-сетнѣ християнството побѣдило и разкъсало веригитѣ на умственото робство, които и нея сковавали. Жената съ чудна прѣданностъ и мъжество е издържала на това поприще и споредъ думитѣ на единъ писателъ, за това именно, защото въ мъжетѣ, които сж работили за разпространението на християнството, е обитавалъ духа Христовъ, а въ женитѣ — сърдцето Исусово. Тѣ — женитѣ, още на Голгота сж видѣли и се научили да любятъ кръвта що текла изъ свѣжитѣ рани и сж станали нежни образи на благородно милосърдие, какъвто образъ е можалъ да се появи само у тѣхъ — жени християнки и въ нивого по-вече. Ако се опитае да теглимъ паралелъ: кой по-вече е спомогналъ да се разпространятъ, пустнатъ коренъ и завладѣятъ свѣта християнскитѣ идеи, мъжетѣ, или женитѣ, едва ли не ще се установи, какво на женитѣ се пада по-голъма признателностъ. Ако се постараемъ и най-малко да намѣримъ доказателства за това, трудътъ ни ще бже възнаграденъ. Кой е показалъ на благочестивия царь Константинъ Велики пѣтя на християнския животъ и го е навелъ на мисълта да даде на народа си евобода за християнско вѣроизповѣдание? Майка му — благочестивата царица *Елена*, за което заедно съ сина ѝ, я прославлява цѣлия християнски миръ.

Кой е повлиялъ на Хлодвига, французски кралъ, щото той съ всичкия си, тогава суровъ народъ, да се покрѣсти и приеме християнската вѣра? Неговата жена — *Клотилда*.

Кой е настоявалъ енергически да се покрѣстятъ англосакситѣ въ 569 г., за което до тогава напраздно се е трудилъ Григорий I-й? — *Берта*, жената на царь Етелберта.

Подъ чие влияние е прието християнството въ Чехия? — Благодарение на *Людмила*, жената на князь Боривоя, а сестра на Светополка, князь Моравски.

Кой е заставилъ руския князь Владимира, ведно народа си да приеме християнството въ 988 год.? — Владимировата жена — *Анна*, сестра на византийския императоръ Василий Българоубиецтъ.

Кому има да благодарятъ поляцитѣ, че сж приели Христовата вѣра? На *Джбравка*, жената на Мечеслава, която постоянно увѣщавала мъжа си, тѣй че, послѣдниятъ се покрѣстилъ въ 860 г., а слѣдъ него и народътъ му.

Кой е спомогналъ да приематъ Християнството маждритѣ въ XI вѣкъ, въ врѣмето на тѣхния царь Св. Стефана? Царица Гизела, за която се знае, че тя е склонила на това мъжа си, Св. Стефана, маждарски царь и пр. и пр.

Па, ако и жената да е заслужила, щото християнството да издигне могъщиятъ си гласъ въ нейна полза,

да я вземе подъ закрилата си и се погрижи да отклони причинитѣ, поради които е робувала и отъ челото ѝ да заличи унизителното пятно, което ѝ нанесоха миналитѣ вѣкове, но и сега въ XX вѣкъ. — вѣкъ на образованието и на свободата, то християнството не може да се гордѣе, че е създадо отъ жената *напълно* свободна личностъ. То има още да ратува, докато разбие и унищожи множеството погрѣшно вкоренени прѣдрасждѣци, както напр., че на женскитѣ дѣца — бѣдѣщи съпруги и майки, не трѣбва по широко образование и знания; тѣ трѣбва да раждатъ дѣца, да знаятъ да готвятъ, да гледатъ да не загори яденето, да отгледватъ кокошки и пилета, да ператъ, плетатъ чорапи и да заповѣдватъ на прислугата си. Християнството трѣбва още много думи да употрѣби, та да да убѣди ония, които трѣбва да се убѣдятъ, че въ името на брака, въ името на материнския позивъ, въ името на домакинството и сѣмейнитѣ длѣжности, на женскитѣ дѣца трѣбва да се дава сериозно образование и полезни знания. По този начинъ непълното образование и осакатинитѣ познания не ще създаватъ хилядитѣ погрѣшки и неприятности; тогава жената не ще скучае отъ праздно прѣкарване на врѣмето, или же, не ще прѣкарва истото въ четене на всевъзможни лежки романи отъ така нарѣчената пазарна литература, надѣхани съ опасни идеи за националния ни животъ и моралъ, които причиняватъ и разни бѣди нещастия; да не бѣдѣтъ кокетки и суетни — тщеславни, като прахосватъ потѣта отъ мъжовия си трудъ за украшения и разни накачки, съвсѣмъ излишни и по този начинъ да го вкарватъ въ дългове; да не заставляватъ мъжетѣ си уморени отъ дневната работа, или немощни, да ходатъ вечеръ по забави, които по разни домашни, или други грижи, тѣмъ сж отегчителни. Поради необразоваността и незнаието имъ, на тѣхъ (женитѣ) е затворенъ цѣлиятъ умственъ свѣтъ. Всестранно образование е необходимо нужно за тѣхъ, за да имъ донася то утѣха, съ чиститѣ си радости, да кали тѣхнитѣ мисли и желанія, да разбиратъ мислитѣ и желаніята на мъжетѣ си и да схващатъ своя позивъ, като възпитателки на дѣцата си, тѣй че да възпитатъ не врѣдни членове на обществото, но характерни личности, така щото тая женска благочестивостъ, що ѝ е свойствена и която е въ състояние да се развие само въ нейната материнска душа, да ги доближава до Бога, а не да ги отвръща отъ него и ги упѣтва къмъ врачки, гледачки на книги, фокусници и маменици, каквито е наспорилъ Господъ и какъвто тѣзи дни се подвизаваше въ града ни, за което и получи заслуженото възмездие, и по този начинъ да ги тласка къмъ празновѣрие.

Съ право трѣбва да се очаква, че християнството, по отношение на освобождението на жената стъ гнѣта, ще довърши онова, що отдавна е започнало и ще допринесе щото понятието за брачнитѣ длѣжности напълно да се разбере, брачнитѣ врѣзки на всѣкъдѣ да се усилятъ; съпружеската вѣрностъ и брачната чистота да блесне въ всичкото си сияние; търговията съ женско месо да се унищожи; законниятъ бракъ, като основа на сѣмейния и общественя животъ и на тѣхното благосъстояние, на честта и на морала, источникъ на държавното съществувание и блѣскава надежда на цѣлия народъ въ свѣта, безъ който — бракъ, нѣма да има народъ, Църква и държава, — да се разпространява; пра-

витѣ на мъжетѣ и женитѣ да се култивиратъ; да се поставятъ условия за щастливъ бракъ и хармония въ живота, тъй щото брачницитѣ съ християнско търпѣние да понасятъ немотията съ надежда въ Бога. Да, съпрузитѣ трѣбва смирено да понасятъ горчивинитѣ въ живота, тъй както весело прѣкарватъ дни въ задоволство и радостъ и въобще да търсятъ извора на своето щастие и благословение въ любовта.

На западъ, па и у насъ, изъ между другитѣ въпроси, съ които се занимаватъ умоветѣ — подигнатъ е единъ въпросъ, който стои въ реда на най-модернитѣ; това е тъй нарѣчения: — *За еманципацията на женитѣ*. Този въпросъ се сили да рѣши участиа на женскитѣ полъ тъй, щото жената въ всичкитѣ си права да бѣде равна съ мъжа и тъй да се каже да се постави съ него на „равна нога“. Далечъ сме отъ мисълта, че християнството трѣбва да отива толкова далечъ, та да вземе участие въ този въпросъ и отъ своя страна да спомага за разрѣшението на сѣщия въ горната саислъ. Напротивъ, желателно би било щото, то — християнството съ всичкитѣ си сили, а особено чрѣзъ гласа на Църквата да настоя щото, това болно желание да се отблъсва и цѣри, колкото е възможно повече. За потвърждение на това се приведемъ тукъ думитѣ на единъ писателъ, който има твърдѣ правилно мнѣние за това, именно, относително еманципацията на жената: „който би можалъ, казва той, да окаже че таква чисто болезнено женско тежнениа, щото съ умственото си образование да прѣвъзхожда мъжа, не би одушило съвършено ония чувства, които образуватъ нагона за размножаването, а едновременно поражда физиологически дѣйствия, противни на здравето и силно размножаване? Съ приемането еманципацията на женитѣ, а особено съ реализиране женското изборно право, сѣмейната връзка прѣстава да бѣде основа на социално-политическия животъ. Вмѣсто това настѣпва абсолютенъ индивидуализмъ, или атолизмъ . . . Да бждемъ по-ясни: да позволимъ на женитѣ да взиматъ активно участие въ общественитѣ работи, значи да допустнемъ щото жената да нанустане и прѣзре онова назначение, което ѝ е отредено и споредъ което трѣбва да бѣде майка на гращуцето поколение. Ако жената не дѣйствува по направление, което ѝ е опрѣдѣлено, ако се занимава съ политика и други нѣща, които не сѣ съгласни съ нейното призвание, тогава тя спира да отговаря на длъжността, която се налага на добрата домагиня, съпруга и майка. Незадоволството отъ брака, лошото възпитание на дѣцата и несъгласията между мъжа и жената, се явяватъ като неминуеми послѣдици и пораждатъ такива обществени положения, които нито се съгласяватъ съ морала, нито отговарятъ на здравословнитѣ възгледи“. Другъ пъкъ единъ писателъ казва за еманципацията на жената:

„Въ по-ново време много спомага зъ домашнитѣ крамолии и лошия домашенъ животъ, погрѣшното мнѣние и понятиа за еманципацията на женскитѣ полъ. Жената заета съ тѣзи мисли, дотолкова си въображава правата, че отрича всѣкакво брачно задължение. Тя счита, че съ мъжа си има общо — само това, че живѣе съ него подъ единъ покривъ, но не и задължена да принадлежи само нему, съ когото трѣбва да съставлява „плоть едину“. Той счита таковато мнѣние за глупаво и отживѣло и при избора си се основава изклю-

чително на влѣчението на сърцето си, и има прѣдъ видъ само личната си наклонность. Еманципираната жена не знае, дали е по-лоша съпруга, или майка; тежатъ ѝ собственитѣ ѝ рожби, защото ѝ прѣчатъ да се ползува свободно отъ живота и по този начинъ прѣдоставятъ правото на възпитанието на дѣцата си на милостта или немилостта на слугинитѣ или дойкитѣ.

Както се еижда отъ това, еманципацията на жената принася сѣщата връда, както е и робството ѝ. Его защо, ония, които по-трѣзво сѣ изучавали този въпросъ, се изказватъ, че: жената, която царува, иди-дойди; жената, която политиканствува е будала, а високоучената жена е ужасъ. И пакъ се намиратъ хора, които бълнуватъ за еманципацията на жената. Само вѣка, който е потъналъ въ неестественостъ и е занесенъ, може да изнесе прѣдъ свѣта такива абсурди и изобрѣтения отъ обща връда“

Подобно нѣщо е казалъ и Ж. Ж. Русо. Той казва: „на драго сърдце бихъ се съгласилъ да живѣя съ една проста, невъзпитана селянка, откоякого съ нѣкол учена жена, която ще нареди въ къщата ми литературно сѣдилище и ще му стане прѣдсѣдателка. Учената жена е сѣщия зло, отъ което тегли и мъжа, и приятелитѣ му, и дѣцата му, и слугитѣ му, и всички други . . . Тя се гордѣе съ гения си и не иска да знае за своитѣ длъжности и т. н. . .“

Ний не можемъ да подържаме напълно тѣзи възгледи, защото ни се виждатъ крайни, обаче не подържаме и крайната еманципация, защото и тя ни се вижда крайность. Християнството главно, не може да подържа онова, що прѣчи на душевното образование на жената, на брака и сѣмейството, и което е по-лошо отъ женското робство. Християнството се старее да даде на жената най-необходимитѣ, сѣществени и практични знания за живота; длъжно е то дори да я направи образована, ала само да не злоупотребява тя съ образованието си, ала както казва Руссо, да се не възгордѣе съ гения си, та по този начинъ да занемари своитѣ длъжности; а главно да се кали въ добродѣтелта, та да завземе такова положение, че да ражда здрави дѣца, добрѣ да ги възпитава, да услажда живота на мъжа си и съ своето трудолюбие, старание и любовь, вѣчно да печели и се наслаждава на неговата любовь и почитъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОКИСЪ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Свещеническиятъ съборъ На 5 того е билъ откритъ свещеническиятъ съборъ. Като прѣдседателъ отъ Св. Синодъ е билъ делегиранъ и. д. протосингелъ при св. софийска митрополия, иоаномъ Апостолъ Георгиевъ. Присѣствували сѣ всичкитѣ делегати на епархийскитѣ свещенически братства. Избранитѣ делегати сѣ слѣднитѣ: отъ варненското свещеническо братство: благотовъ свецъ Христо Ивановъ, отъ с. Козлуджа в Михалъ Димитровъ, отъ г. Нови-Пазаръ; отъ доростолското и червенското: свещеницитѣ Стефанъ Поповъ, отъ с. Кулата—Срѣдне, русенско и Никола Станевъ отъ с. Кривия, разградско; отъ врачанското: благотовъ-тѣ Илия Якимовъ отъ Враца и Кръстю Поповъ отъ гр. Плевенъ; отъ видинското: Ив. П. Минковъ отъ с. Мокрешъ, вудско и Димитръ Кръстевъ отъ с. Гърци, Видинско; отъ ловечкото: Петръ В. Топузозъ отъ г. Троянъ и Ив. Гайдаровъ отъ г. Пирдопъ; отъ пловдивското: Кръстю Стояновъ отъ г. Пловдивъ и Ной Ангеловъ отъ Т.-Пазарджикъ;

отъ търновското: Юрданъ Стойковъ отъ г. Търново и Ив. Кондевъ отъ г. Лъсковецъ; отъ Ст.-Загорското: Георги п. Стайковъ отъ г. Чирпанъ и Тодоръ Пенковъ отъ с. Тулово, казанлъшко; отъ самоковското: Ангелъ п. Димитровъ отъ с. Доспей, самоковско и Величко Трендафиловъ отъ с. Валаново, дупнишко; отъ Софийското: Н. Д. Крапчански отъ София и Георги Балабанчевъ отъ с. Върба, радомирско; и отъ славненското: Никола Поповъ отъ с. Керменлий, славненско и Върбанъ С. Върбановъ отъ К.-Агачъ.

Послѣ откритието на събора, избрано е било погрѣбното бюро, както и комисия за оформяване на въпроситѣ, които ще трѣбва да бждатъ подложени на разглеждане. На 6-й се е почнала и сжщивската работа на събора.

Делегатитѣ вкупомъ сж се прѣдставили и на Високопрѣосвещенния прѣдседателствуващъ на Св. Синодъ. Въ врѣме на приема отъ името на събора свещ. Христо Ивановъ съ нѣколко думи е изпросилъ благословеніето на Св. Синодъ надъ бждщата тѣхна съборна работа. Негово Високопрѣосвещенство прѣдседателствуващиятъ слѣдъ това е отправилъ къмъ делегатитѣ нѣколко назидателни думи по тѣхната бждща конгресна дѣйностъ и ги е благословилъ. Отъ името на събора е била изпратена телеграма и до Негово Блаженство Екзарха, въ Цариградъ.

Учителскиятъ съборъ. На 2 того тукъ, въ София, бѣ откритъ отдавна кроениятъ учителски съборъ, на който присжествуваха около 3,000 д. учители. Четоха се рефети: 1) по материалното положение на нар. учители; 2) по автономията на училището; 3) по издържането на училището и 4) по задължителността и безплатността на училището, и се взеха надлежнитѣ резолюции по тѣхъ. На събора присжествуваха (по покана) и прѣдставителитѣ на демократическата, радикалъ-демократическата и социалъ-демократическата (широкитѣ социалисти) партии. Говориха сжщо и делегатитѣ на тия партии. Едно одручающе впечатление направи обстоятелството, че учителитѣ не проявиха, ако не друго, то поне нужната толерантностъ къмъ поканенитѣ си гости, когато на нѣколко пжти прѣвѣзваха съ освирквания и викове „долу“ говорителя — делегатъ на една отъ прѣдставяванитѣ въ събора партии. Още по-недобро впечатление правѣше и тоя още фактъ, че навсѣждъ учителството, като ни въ влияи, ни въ ржжавъ, пжхаше между себе си и работницитѣ. Туй самото само даваше на учителския съборъ по-вече социално-доктринерски характеръ. Проектираше се и манифестация по улицитѣ; и дѣйствително, такава отчасти и стана; ала поройниятъ дъждъ, като че ли дойде на помощ на репутацията на нашето учителство, като побърка проектираното („грандиозно“) улично демонстриране на възпитателитѣ народни. Ние мислимъ, че това за учителитѣ е нито въ приликата, нито пжкъ въ нѣщо ще имъ помогне: свѣтнитѣ видѣха тѣхното число.

Както и да е, но като се оставятъ на страна общитѣ искания на учителския съборъ, тоя послѣдниятъ у мнозина остави едно тежко впечатление досѣжно духътъ и стремитѣйна на сегашното наше учителство . . .

Учителскиятъ пжкъ конгресъ се отвори на 5 того въ салона на „Славянската Бесѣда“.

Завземането на гръцката църква „св. Николай“ въ Варна. На 5 того, както донасятъ всички вѣстници, варненци въ грамадно число се отново били събрали на пристанището да попрѣчатъ на слизането на гръцкия митрополитъ Неофитоса. Слухътъ, обаче, че Неофитоса иде за Варна, излѣзълъ лъжовенъ, и народътъ тргнналъ за къмъ града. Достатъчно раздраженъ, види се, отъ тия чести слухове за непрѣменното дохаждане на немскания гръцки владика, тѣ, връщайки се отъ пристанището, се направили къмъ гръцката църква „св. Николай“, прѣвзели я и веднага я прѣвменоваха съ името „св. Кирилъ и Мелодий“. Избрали сжщо и врѣменно църковно настоятелство и била отслужена служба и на славянски езикъ. Благодарение сдържаностя на водачи, войска и полция избѣгнати сж били по тоя случая по-неприятни и нежелателни инциденти. Вѣстницитѣ донасятъ, че единъ гръцки свещеникъ стрѣлялъ ужъ съ револверъ, че ужъ били изповьсани гръцкитѣ внига и пр. Макарь при подобни случаи такива случки да сж обикновенни, то все пакъ трѣбва да се съжالياва, че е било допустнато и сега да се случатъ.

Въпросътъ за тая църква е единъ по-старъ въпросъ и на властитѣ собствено сега остава да рѣшатъ: дали народътъ е билъ въ правото си (историческо) да завладѣе и владѣе въпросната църква.

Силъ-стренски безбожници учители. Въ Силъстра отъ отдавна се е завела една борба между гражданитѣ и нѣкои отъ тамошнитѣ учители за безбожието на тия послѣднитѣ. Учителитѣ

се гаврѣли съ религията, не давали да се чете молитва въ класъ, замѣнявали часоветѣ по Законъ Божий съ цигулка и пр. и пр. За това тѣхно не само непростойно, но прѣстѣжано и развратително поведение, гражданитѣ на 18 юний т. г. се събрали да размѣнятъ мисли по тоя важенъ училищенъ въпросъ, като при това поканили да присжествува и прѣвѣзвающия тогава въ града имъ министерски пратеникъ Д-ръ Н. Бобчевъ. Събраніето се състояло. Но заинтересованитѣ и др. нѣкои учители се възползували да дигнатъ тагава неприлична врява и тѣй цинично изхокали събралиятъ се граждани, че тия послѣднитѣ били принудени да напустнатъ събраніето. Значи, учителитѣ просто искали да разбиятъ неприятното имъ събраніе. Поради това, на гражданитѣ не оставало нищо друго, освѣнъ да се обърнатъ къмъ върховната властъ на тия учители. Тѣ наистина и подали слѣднето (печатахо въ в. „Денъ“) заявление до министра на Народното Прѣсвѣщение и на Вжтрѣш Дѣла:

„Господине министре,

„Отъ нѣколко врѣме насамъ нѣколко учители-социалисти сж се заели формално да побрусватъ душитѣ на нашитѣ дѣца съ своитѣ безбожни проповѣди, съ които убиватъ въ тѣхъ всѣко чувство на любовъ къмъ дома, училището и отечеството, лишаватъ ги отъ всѣка нравственостъ, патриотизмъ и пр. Тѣзи учители-социалисти не оставиха публично мѣсто, дѣто да не се събиратъ да партизанствуватъ и произнасятъ глушави партизански рѣчи и да клѣвятъ всичко около себе си, включително и сами себе си, съ громки викове на взаимни обвинения въ „развратъ“, „подлостъ“, „мерзавщина“ и пр. На всичко това нашитѣ дѣца връщайки се отъ църква или отъ занятие въ училището, по прозорцитѣ и вратитѣ на кафенетата сж свидѣтели на тия улични псувни на своитѣ възпитатели и слѣдъ туй въ училището получавитѣ отъ сжщитѣ моралъ и наука!

Тѣзи и други факти изъ поведението на нашитѣ учители-социалисти въ обществото накураха гражданитѣ да се сериозно замислятъ за бждщето на своитѣ дѣца, поради което на 17 юни т. г. съ осебена покана, която туйъ прилагаме, се събрахме въ помѣщението на мѣстната забавачница, за да разиѣнимъ мисли по този толкозъ важенъ училищенъ въпросъ. Събраніето възползувано отъ случайното прѣвѣжане въ града ни на д-ръ Н. Бобчевъ — началникъ на отгѣлението при повѣреното Ви министерство, рѣши да изпрати една депутация до него, да го помоли да дойде на другия денъ 18 юни въ помѣщението на забавачницата, гдѣто сжщитѣ граждани пакъ ще се събератъ и лично нему да изложатъ своитѣ възмущения отъ поведението на нѣколко учители-социалисти.

„На 18 юни часа по 11 прѣдъ обѣдъ гражданитѣ се събраха въ забавачницата и озакваха пристигането на г. д-ръ Бобчевъ; въ това врѣме обаче нахѣлтаха въ помѣщението нѣколко учители социалисти а именно: Асѣвъ Господиновъ, и Коста Елмазовъ, образцови учители при мѣстното педагогическо училище, Маринъ Марковъ основенъ учителъ въ града ни, Василь Бъчваровъ учителъ въ с. Сарсанларъ Тутраганско; Христо Ганевъ учителъ въ Вълвенско, Малчо Станевъ учителъ при държавното III класно училище въ гр. Силъстра и още нѣколко друга, имената на които не можахме да узнаемъ. Г-нъ д-ръ Н. Бобчевъ, като дойде, видѣ, че събраніето е твърѣ много посѣтено, че може да се случатъ нежелателни сѣни, заяви, че не ще да присжествува на събраніето и изказа готовностъ да приеме една комисия, която да му събщи рѣшението на събраніето, което отъ послѣ ще докладва Вамъ. Слѣдъ излизането му, бюрото, което бѣше натоварено да ржководи събраніето, помоли всички, които не сж канени да напустнатъ залата, обаче учителитѣ — социалисти съ най-упорита настойчивостъ и нечута нахалностъ отказаха да излѣзатъ. Нѣщо по-вече даже: тѣ съ единъ хамъски сжмъ започнаха да осѣрбляватъ гражданитѣ съ изрази: „лѣнца“, „нощни бухали“, „мерзавци“, „гузни съвѣсти“ и пр., и азъ благодарумието на гражданитѣ не бѣше наддѣлао, сигурно щѣхме да бждемъ свидѣтели на твърдѣ нежелателни сѣни. Гражданитѣ, дълбоко възмущени отъ нахалството и цинизма на тия, на които сж повѣрили дѣцата си за възпитание, напуснаха събраніето и заявиха, че зачитатъ законитѣ въ страната, за това ще се обърнатъ къмъ висшитѣ прѣдставители на училищната властъ и ще искатъ отстѣпавението на безрасжднитѣ и разрушителни елементи отъ училището, тогазъ когато пжкъ тѣ оставатъ въ забавачницата и откриватъ събраніе, като че ли се касае ше въпроса за прѣвземање на митинги.

„Въ случай, че висшата учителска власт прѣнебрѣгне нашитѣ напълно законни искания, то ние ще намѣримъ начинъ сами да си помогнемъ въ случай, което не е желателно и което свое врѣменно довеждаме до знанието на г. министра на вътрѣшнитѣ дѣла.

Прѣдъ видъ на всичко това и за да не се случатъ нежелателни инциденти, честь имаме да ви помолимъ, г. м-ре, да освободите училищата ни отъ тѣзи расадници не на образование и възпитание, а на развратъ и съ това да изпълните единъ свой дългъ къмъ дѣлото, на което служите и да дадете дозателство, че високото положение на което се намирате въ просвѣтното дѣло на страната, употребявате изключително за народополезно служане.

„Въ случай, че изложенитѣ въ национцето заявления факти Ви се показватъ невѣроятни и не възможни, най-настоятелно Ви молимъ, господине министре, да наредите аягета, която да провѣри фактитѣ, които сигурно сж въ много по-грозенъ видъ, отколкото ние Ви ги излагаме тукъ, и слѣдъ като се увѣрите, че всичко това е вѣрно, да направите нужното за удовлетворение на възмутената обществена съвѣсть.

Гр. Силистра, 29 юни 1906 год.

Съ почитание:

(Слѣдватъ подписитѣ на 130 души отъ най-виднитѣ граждани, безъ разлика на партия).

Туй явление заслужава пълното внимание на цѣлото наше общество. Ще слѣдимъ, що ще направи министерството на народното просвѣщение по него. А по печалния случай и въпросното заявление ще се повърнемъ още.

Крайнитѣ социални учения и тѣхнитѣ привърженици. На тая тема бѣлѣжитиятъ нашъ писателъ и мислителъ г-нъ Стоянь Михайловски на 6 того държа сказка въ салона на „Славянската беседа“ при извъредно голѣмо стечение на слушатели. По нѣмане на мѣсто, ние ще хроникаваме и коментираме тая тѣй интересна и наврѣмена сказка слѣдующия пхтъ.

Външенъ отдѣлъ

Иезуититѣ безъ генералъ. Напоследѣкъ иезуититѣ сж останали безъ генералъ (началникъ на ордена). Людвикъ Мартинъ, досегашниятъ имъ генералъ, е подложилъ на ампутация рамото си, която операция му докарала и смъртта. Л. Мартинъ е билъ родомъ отъ Испания, училъ се е въ Франция, получалъ е и катедра, до като най-послѣвъ 1891 г. е станалъ таевъ секретаря на тогавашния Иезуитски генералъ. Една година подиръ това е станалъ замѣстникъ (помощникъ) на генерала си, а още нѣколко мѣсеца по-послѣ—и шефъ на ордена си.

Стремление за вѣрско обединение въ Англия. Никого религиознитѣ различия и недоразумѣния въ Англия не сж се тѣй изострували, както това е сега. Ала при все това, стремлението за обединение все пакъ сществува, даже се усилява. Тѣй напр. неотдавна въ Англия се е появило въ тоя духъ едно писмо, подписано отъ английския архиепископъ, шотландския примасъ, прѣдседателитѣ на методическитѣ общини и отъ много други сектантски дружества. Въ туй писмо се казва: „ние прѣдставяваме съвѣсмъ различни християнски дружества, но всички наедно дълбоко вѣрваме, че Господъ нашъ Исусъ Христосъ иска да ни води едно цѣло; ние дълбоко осѣщаме парализаторското дѣйствие на нашето разединение, и признаваме, че е дължностъ на всички християни да се отдадатъ на покаяние и молитва. И като сме поне до толкова съгласни между себе, то, ръководени отъ Духа Светаго, ние се обръщаме къмъ всички служители на християнската вѣра въ Англия и ги молимъ да обрнатъ молитвитѣ си за общото наше обединение“. . . Тая подкана не билъ подписалъ само архиепископътъ на римокатолическата църква въ Англия.

Папски юбилей. Прѣвъ декември 1908 год. сегашниятъ папа Пий X навършава 50 години отъ свещеническата си служба. И при все това че има доста врѣме до горния дата, то все пакъ се е образувалъ вече единъ интернационаленъ комитетъ, който се обрналъ къмъ всички римокатолически народности и епархии съ покана да взематъ участие въ проектирания юбилей. Вече сж утвърдени и нѣкои точки отъ програмата на празненството, като: да се държи прѣвъ септември 1908 г. въ Римъ единъ интернационаленъ конгресъ на всички младежки дружества; да се уреди интернационално паломничество (разбира се, пакъ въ Римъ), да се подари на папата единъ златенъ потиръ и пр. и пр.

Кореспонденция.

Г-ну С. Д. Ч. „Наука и отвра“ би била много хубава статийка или дописка, ако се сочеше въ нея на нѣкакъкъ конкретенъ случай. Има много подобни явления, дѣто, като не е помогнала медицината — дошла е на помощъ вѣрата въ Бога. Тия явления трѣбва да се хроникаратъ, обаче, трѣбва да се посочва направо името на страданието, врѣмето на страданията му, лѣкуването му и об тоятелствено изложение какъ и по кой начинъ той се е избвилъ отъ страданията и оздравѣлъ чрѣвъ силата на вѣрата въ Бога. Вашата дописка нѣма да бѣде вмѣстена. Ако обаче посочите името Смятова, като на дѣйствително сществуващо лице, и съ това се види, че случката, за която говорите е наистина станала, тогава ще се вмѣсти съ готовностъ.

Поучени въ редакцията списания и книги:

„Учителска зора“ издаваема въ Москва (Херцеговина) бр. 6 за мѣсець юни.

„Православенъ мисионеръ“ бр. 6.

Херманъ и Доротея, идилична поема съ 8 разкошни иллюстрации, прѣвелъ отъ нѣмски К. Карагулевъ. Цѣна 2 л.

Д-ръ Н. БОЯДЖИЕВЪ

Хирургъ-зжболѣкаръ въ София.

Улица „Раковски“ № 119, срѣцу Военния Клубъ.

Пломбирание на разедени зжби и лѣкувание на болни вѣнци

Специална лаборатория за

ИСКУСТВЕНИ ЗЖБИ

по най-усвѣршенствования метода, които по нищо не се различаватъ отъ естественитѣ зжби. ЦѣНИ УМѢРЕНИ.

1—10

Извѣстие.

Продължаватъ излизанието си сп. „Нива“ и „Трудолубие“, които ще завършатъ годишнината си съ по 10 броя до 1 септември н. г., като се приематъ нови абонати при слѣдния годишенъ абонаментъ:

Само за сп. „Нива“ — 3 л. годишно.

Само за сп. „Трудолубие“ — 1.50 л. годишно.

За двѣтѣ заедно само 4 лева годишно.

Абонаменти се приематъ и чрѣвъ телеграфо-пощенскитѣ станции.

Адресъ: Л. Н. Данковъ — гр. Свищовъ.

Обявление.

№ 3.

Чаирското църковно настоятелство, Горно-Орѣховска околия, обявява за знание, че длъжността енорийски свещеникъ въ с. Чаиръ е вакантна. Желаящитѣ да заематъ тая длъжностъ се умоляватъ да се лвятъ въ село Чаиръ за споразумение.

Условията сж: кандидатитѣ да сж семинаристи, да владѣятъ пѣнието прѣкрасно, да четатъ отчетливо, да сж издържали установения изпитъ и да сж признати за такива отъ почитаемия Св. Синодъ.

Енорията е отъ 350 къщи.

Село Чаиръ (Г.-Орѣховско), 18 май 1906 г.

Отъ Настоятелството.